

ter beroemde
ke men weet,
zijn van alle
ropa. Moeten
tjks-universi-
omien?
hoogleraren
nen eens zijn
ar zeer zeker
eeraren, lijn-
ke gene ver-
de der Kamer
het verschil
uschen dien
e antirevolu-
tie sympathie
mer, speciaal
n spreker aan
? Ik geloof,
e Kamer dui-
n inder, een
eachten spre-
Vereniging
erden grond-
ing meent —
r heeft noch
beslissen, —
een grond-
dien, waarop
staat.
iet te zeggen,
n zeer groot
Wanneer het
el gelukken,
men, in staat
inselen, door
an is dit de
id wel waard,
ik volstrekt
geene gelijk-
o geheel on-
i universiteit,
en, zich ook
reert noodig
nenschappelijke
lik zeer vele
r, helaas, ook
ingenomen
an ik op dit
idat die ver-
et met eenige
et men, dat
nied bewegen,
of moeilijk-
e ruimte van
en, en zoodra
niet verder
het kerkge-
gewicht van
kwalijk, dat
de instelling,
ik verwacht,
i, verder riet,
de instelling
n te vragen,
iden zijn, ten-
teminste die
oederdaad be-
die hierdoor
i staat wor-
eemen, welke
g.
k deze zaak
wenschen
en rekening
e mij op het
dat nog niet
punt met mij
i, dat het ten
n, dat ik ge-
De Beaufort
i:
Goes heeft
erlange van
n, door hem
vragen, door
iermede niet
nkingen van
en wenschen
enkel woord
voor, dat de
oord van de
i, omdat de
r mijne me-
i onmogelijk
rangt gelijk-
tjks-universi-
ficiëre in-
ma de ge-
ij, dat wij bij
at ook naar
at wij be-
men vrijheid
us, wanneer
Rijks-univer-
met die ver-
n, men een-
derland het
elijke graden
evolgen had-
genblik door
geven.
ter, heeft de
beschiede
goed gefor-
schering
verleend aan
volg daarvan
st stelsel, dat
cht, waar de
i, zoodat de
tolen, hune-
r eene jury,
eenstemming
r Regeering
rweestlijking
achten afge-
oote uitbrei-
examens zou
ik, zonder nu
gemeene be-
gevaardigde
de afgevaar-
wanneer hij
ooger onder-
et, een over-
richting, ik
door inrich-
ekeren geest
de geleerden
here richting
verkeert. Mij
i, dat in den
ang van de
ijs, dat men

Dr. Schaefferman zette in een uitnemend woord de onbeduidendheid van deze kritiek in het licht.

Wat De Beaufort bestreed was een windmolen, en wat geëischt werd liet hij onangeroerd.

Hij zei er van:

Mijnheer de Voorzitter! ik wensch slechts een kort woord naar aanleiding van hetgeen de geachte afgevaardigde uit Amsterdam zooveel over de wetenschappelijke graden in het midden heeft gebracht.

Ik zal mij niet begeven in den strijd over het getal Universiteiten en mij onthouden van eenige bespreking van het nut van faculteits-scholen.

Ik heb de Nota van den heer Vermeulen reeds elders besproken en zal mij onthouden er thans over te spreken.

Nu echter de vraag over de wetenschappelijke graden is ter sprake gebracht, wensch ik in het belang van de vrijheid van het hooger onderwijs een enkel woord te zeggen.

De opmerking wordt gemaakt, dat wanneer men hier aan alle particuliere instellingen het verlenen van graden met de daaruit volgende burgerlijke bevoegdheden zou toestaan, men daardoor den weg zou openen voor vele misbruiken.

Ik geef dit volkomen toe; maar dit is ook niet de zaak die verlangd wordt. Het eenige, wat de voorstanders van het vrije onderwijs verlangen, is, dat men tot het verkrijgen van die burgerlijke bevoegdheden, die aan sommige wetenschappelijke graden verbonden zijn, niet verplicht zij het Staatsonderwijs te volgen. Ziedaar de geheele zaak. Wanneer men op deze wijze de zaak formuleert, dan krijgt zij een ander aspect dan van de zijde der tegenstanders op dit oogenblik heeft. Wij vragen eenvoudig, dat al die wetenschappelijke examens, die nodig zijn tot het verkrijgen van wetenschappelijke graden, aan welke burgerlijke rechten verbonden zijn, worden afgenomen op een zoodanige wijze, dat ieder — waar of hoe hij zijn onderwijs gekregen heeft, waar hij de voorafgaande examens heeft afgelegd, is volkomen onverschillig — daartoe toegelaten wordt. Ziedaar de vraag, gelijk ik die men te moeten stellen. De draagwonding van de vraag zou het best gevonden kunnen worden door het Belgische stelsel van de jury miste, dat in België zoodra schade voor de wetenschap en ten voordeele van de rechtsgelijkheid van de burgers, heeft bestaan en nu tot de volkomen rechtsgelijkheid van openbaar en bijzonder hooger onderwijs heeft geleid.

Zoo was de quaestie glashelder gesteld, en viel er niets meer tegen het oeroep om vrijheid in te brengen.

De heer Minister Mackay handelde goed met in dit stadium van het debat niet zijn geheelen geest uit te laten. Hij liet zich aldus uit:

Wat betreft het toekennen van het recht om graden te verleenen aan bijzondere inrichtingen van hooger onderwijs, moet ik doen opmerken, dat dit betrekkelijk een zeer moeilijk punt is. Toen de wet op het hooger onderwijs is gemaakt, heeft men aan het atheneum van Amsterdam, dat toen tot gemeentelijke universiteit werd verheven, het recht verleend om graden toe te kennen, doch op zeer zware voorwaarden. Nu is het de vraag, op welke voorwaarden aan andere inrichtingen van bijzonder hooger onderwijs dezelfde rechten kunnen worden toegekend.

Bij de volslagen vrijheid, die hier te lande bestaat om instellingen van hooger onderwijs op te richten, men heeft toch alleen maar de statuten in te dienen, al de geachte afgevaardigde het toch wel met mij eens zijn, dat er eenige waarborgen zullen gegeven moeten worden, wil de Staat het recht om graden toe te kennen, verliezen.

Welke zullen die waarborgen moeten zijn? Natuurlijk waarborgen, waardoor de vrijheid van hooger onderwijs niet belemmerd zal worden. Daarop moet men het oog houden bij het overwegen, welken weg men in dezen zal inslaan.

Er is op gewezen, dat men den doctoralen graad eigenlijk zou kunnen beschouwen als een eere-titel, waarvan geene rechten zijn verbonden. Maar zelfs aan een eere-titel is altijd al het ware eenig recht verbonden. In de Memoire van Antwoord heb ik in het licht gesteld, dat men voorzichtig moet zijn met een dergelijke weg in te slaan, omdat dan voor elke betrekking een afzonderlijk examen zou ingesteld moeten worden, derhalve juist weder vermeerdering van examens. Nu verdient het overwegen, in hoeverre het wenschelijk is om het Belgische stelsel te volgen, en de studenten van elke Universiteit, ook van een vrije Universiteit, aan een Staatsexamen te onderwerpen, waardoor het recht wordt verkregen tot het bekleden van bepaalde betrekkingen. Ik geloof echter wel, dat de geachte afgevaardigde overtuigd zal zijn, dat, wanneer er een middel is te vinden om aan de bezwaren tegemoet te komen, ik gaarne bereid zal zijn om zooveel in mij is, mede te werken tot verwezenlijking van zijne denkbeelden.

In de laatste woorden sprak het eerlijke hart.

Velerlei zijn de bezwaren; fel zal de tegenstand zijn; de *modus quo* is nog onzeker; maar de eisch als zoodanig is ongetwijfeld billijk; en de Minister is bereid om ook deze krenking van de rechten van het Vrije Onderwijs te zijner tijd weg te nemen.

De heer De Savornin Lohman was voorsneds dan ook voldaan, en dankte den Minister voor zijn antwoord.

Ik begin met den Minister dank te zeggen voor hetgeen hij gesproken heeft. Ik erken, dat het niet zoo heel gemakkelijk zal zijn om te voldoen aan mijn verlangen, en heb dan ook alleen de aandacht der Regeering op deze gewichtige zaak gevestigd.

De heer De Beaufort kan nu wel beweren, dat ik overduidelijk heb weet wel, dat, wanneer men eens een standpunt heeft ingenomen, men ten slotte daar uitkomt, waartoe het beginsel drijft. Hij weet, dat vrees voor 'ste ver' op den duur het verder gaan nooit belet. Tegenover het beginsel behoort een ander beginsel gesteld te worden. Het is hier niet de vraag, of dat tegenovergestelde beginsel het juiste is, dan wel dat waarvan het gewone universitair onderwijs uitgaat; maar alleen, of met een serieuse poging, om dat verschillend uitgangspunt tot zijn recht te doen komen niet meer behoort te worden gerekend?

Gaarne geef ik toe, dat men niet aan iedere vereeniging, die zich noemt vereeniging voor hooger onderwijs, de bevoegdheid kan schenken om graden te verleenen; maar, zooda ik vroeger reeds in deze Kamer gezegd heb, komt de weg, dien men in België volgt, mij niet voor de verkeerde te zijn.

Ik heb voor de instelling van gemene examenscommissiën nog een andere reden. In andere landen, ook in Duitsland, heeft men het stelsel aangenomen, dat de Staat voor de betrekkingen, voor wier uitoefening bepaalde eischen gevorderd worden, ook voor die, waarvoor men zich gewoonlijk aan een hogeschool voorbereidt, examens voert, die door speciale commissiën en dus niet enkel door de faculteiten worden afgenomen. Het geven van uitsluitend wetenschappelijke graden kan dan geheel aan de Universiteiten worden overgelaten.

Dit is ook conform de vroegere hetschenis der Universiteiten, die vroeger niet anders dan wetenschappelijke inrichtingen waren. Doch de Staat bezigt, en terecht, die instellingen tegenwoordig ook niet het oog op zijn eigen directe behoeften.

Na zou ik, ook met het oog op een betere wetenschappelijke ontwikkeling, zooveel mogelijk die Staatsexamens losmaken van de examens, noodig voor een wetenschappelijke graad. In beginsel geschiedt dit reeds nu ten aanzien van het diploma van arts, zoodat de Vrije Universiteit, wanneer zij daarvoor de noodige krachten bezat, reeds nu de medici zou kunnen opleiden tot het einde toe, zonder dat de alzoop ongleiden bij anderen behoeven achter te staan.

Ik geloof, dat het ook om praktische redenen zeer nuttig zou zijn, denzelfden weg voor juristen te volgen. Immers men zal niet meer zien, dat ook de juristen voor de door hen waar te nemen betrekkingen moeten opgeleid worden; maar die opleiding zal eenigsz anders moeten zijn dan de eigenlijke gezegde wetenschappelijke.

Naar ik meen, wordt dit stelsel ook in Duitsland toegepast, zoodat dan ook aldaar voor Staatsbetrekkingen een afzonderlijk examen wordt afgenomen, dat iets geheel anders is dan de academische examina.

Wanneer wij nu dien weg opgaan, kunnen tevens de bezwaren opgeheven worden, waarmede de Vrije Universiteit te kampen heeft, en waarop ik wees, en ik verheug mij in de toezegging der Regeering, dat zij opnieuw hare aandacht aan de zaak zal wijden.

Hiermee liep deze korte, maar zeer gewichtige discussie ten einde. Natuurlijk slechts voor een tijd. Straaks komt ze weer te berde. En er mag noch zal gerust, eer ons recht is gedaan.

Het is onrecht dat de burger, die niet aan Gods Woord geloof, heel zijn Hooger Onderwijs bijna gratis van den Staat erlangt, en nog het monopolie van de staatsbetrekkingen bovendien; terwijl een burger, die wel aan Gods Woord vasthoudt alles zelf mag betalen en van alle staatsbetrekking, zoo hij trouw wil blijven aan zijn eigen Hooger Onderwijs, is uitgesloten.

Dit onrecht is zoo stuitend, en de wet die deze tyrannie bestendigt, is zoo in hart en nieren goddeloos, dat het Christelijke bewustzijn der natie er tegen reageeren moet.

Slechts begrepen we één ding niet recht. De heer Lohman zei, dat hij alleen voor zichzelf sprak.

Waarom?

De antirevolutionaire partij belijdt toch de vrijheid ook van het Hooger Onderwijs, en heeft in de Deputatenvergadering, die te 's-Gravenhage in 1885 is gehouden, principieel uitgemaakt, dat het beperken van het Vrije Onderwijs tot de lagere school tegen ons Program ingaat.

Natuurlijk heeft de partij als zoodanig geen partij gekozen voor de nu reeds bestaande Vrije Universiteit.

Een ieder moet vrij blijven zijn eigen Vrije Universiteit naar zijn eigen sympathie in te richten.

Maar voor de vrijheid der Universiteit als zoodanig koos het de partij.

KUYPER.

Uit de Pers.

Met het oog op het schrijven van Dr. J. H. Gunning, tegen den minister Keuchenius, merkt de *Bodechapper* het volgende op:

Toen in de Kamerzitting van 29 Nov. j.l. de Minister van Koloniën door den heer Van der Kuy, den afgevaardigde uit Alkmaar, hard gevallen werd op zijn heikelijke overtuigingen, verdedigde hij zich o. a. met de volgende bewoordingen:

„Ik heb niets gezegd omtrent haar recht van be-
naam (n) voor de Ned. Herv. Kerk, maar alleen
verklaard, dat de Christelijke Gereformeerde Kerk
wel verre van te zijn een afgescheiden kerk, die geen
recht van bestaan heeft, niets anders is dan de voort-
zetting der oude Nederlandsche Gereformeerde of
Hervormde Kerk, wier grondwachten immers ook
nog altijd worden beleiden door de Katholieke Chris-
telijke Kerk.

„Wanneer ik gesproken heb van de Nederlandsche
Hervormde Kerk in Indië, dan deed ik dit om aan te
toonen, welke onderscheid er bestaat tusschen de
inrichting der kerk en de inrichting van de Chris-
telijke Gereformeerde Kerk.

„Ik wilde duidelijk maken, dat de Evangelische
Protestantsche Kerk in Indië geene leer bevestigd
heeft eenvoudig het Reglement, waarbij de Evan-
gelisch Protestantsche Kerk is gevestigd, te lezen,
om te zien, dat van de leer der oude Christelijke
Gereformeerde Kerk daarbij geen sprake is.

„En als ik meen dat hetzelfde geldt van het Neder-
landsche Hervormde kerkgenootschap, dan spreek ik
niet mijn gevoelen uit, maar behoeft ik slechts te
herinneren aan een besluit, voorgesteld door den
voormaligen president der Synode en genomen door
de klassieke vergadering te 's-Bitsli, waartegen de
Synode nooit is opgekomen.

„In dat besluit wordt met zoovele woorden ge-
zegd, dat in de Nederlandsche Hervormde Kerk plaats
voor iedere godsdienstige overtuiging, die zich door
eijf en redelijke middelen wenscht te doen ge-
den. En onder de overtuigingen, die ten opzichte
van den godsdienst en 's menschen betrekkingen tot
een hooger Wezen kunnen gekoesterd worden, be-
hooren toch ook de leerstellingen van den Islam.

„Ik zou mij kunnen beroepen op een aantal andere
genetissen. Ik doe het maar op één, namelijk
van den kerkelijken hoogleraar Dr. Gunning
te Amsterdam, die reeds vóór meer dan 30 jaren de
Nederlandsche Hervormde Kerk heeft genoemd een
soort van *monarchische vennootschap, vol zed. verwar-
ring en allende*.

„Maar in zulke bewoordingen heb ik mij volstrekt
niet uitgelaten.

Op dit laatste heeft Dr. Gunning vuur gevat, nadat
een vriend er zijn aandacht op vestigde. En nu rond
bij op 1 December een brief van de leden der Tweede
Kamer, dien wij afgedrukt vinden in de *Algemeen
terdamsche Courant*, en waarin hij opkomt voor zijn

„burgerlijke eere”, die hij door 's Ministers aanhang
bij wetlige gevelingen „beveelt” acht.

„Ook ons komt het voor, dat 's Ministers verwijting
van de vroegere uitspraken van Dr. Gunning de
tegenwoordige houding van dien Hoogleraar in geen
gunstig licht plaatst: doch wij zoeken de schuld daar-
van niet bij den Minister, die slechts *waarschijnlijk*
deed — al is te voor Dr. G. hard om te hooren —
maar bij den Professor reizen, die, als het op kerkelij-
handelen aankwam, met zijn eigen beklinden in strijd
kwam. Ook nu nog in dit schrijven aan de Kamer
leden durft hij niet te ontkennen, maar stemt hij toe,
dat hij meermalen verklaard heeft, de reglementen
der Nederlandsche Hervormde Kerk, waar zij naar
zijn overtuiging met Gods Woord in strijd zijn, ter-
zijde te stellen.” Maar wanneer bevestigt Dr. G.
deze verklaring ook in de praktijk? Ieder weet, dat
hij, te 's-Gravenhage predikant zijnde, zich nooit dan
werkelijk verzet heeft tegen de kerkelijke reg. Gods
Woord strijdige reglementen. Hij naam aan, „schreef
mede nieuwe lidmaten” in, en bediende zoodertocht
oefening de Sacramenten, evenals alle andere Herv.
Predikanten.

Verder zegt Dr. G. zich met uitvluchten te
redde. Hij zegt, dat hij niet het beklinden aanleedt
der Ned. Herv. Kerk noch om art. 11 en be-
weert zonder enig bewijs „dat elke andere kerk ook
nog bepalingen heeft, die tegen Gods Woord strij-
den en dus verworpen moeten worden.”

„Gesteld eens, dat was waar, wat vergelijking is er
dan nog te maken tusschen wezenlijke kerken, die
onbewust en op ondergeschikte punten iets in haar
ordeningen open actie, herwelk dat toets van Gods
Woord niet zou kunnen doorstaan, en het Hervormd
Genootschap, herwelk door zijn Algemeen Reglement
het hoogste kerkelijk bestuur in handen van *menschen*
stelt, en voorts dwingt tot voortdurende kerkelijke
gemeenschap met kerkers en openbare zondaren? Neen,
Dr. G. verwerpt het betrekkelijk goede en houdt zich
het kwade, terwijl hij het volmaakte te verdedigen
toet, te zeggen, dat hij het zoodanig toch noggens
vindt.

Verder vinden wij in Dr. Gunning's brief nog eenige
spitsvondigheden. Hij wil al, dat men zijn vroegere
oordeelvellingen omtrent de Herv. Kerk in samenhang
met het tijd van hunc uing” noemt (Dat wil zeker
zeggen, dat hij zoo bunt en kloek sprak in een tijd,
toen er nog geen sprake was van eenig geest, dat hij
zich zou branden). Ook zegt hij, dat hij „niet wil
iets, geïsoleerd opgevat, tegen Gods Woord kan zijn
en evenwel om zijn historisch verband, onder pro-
te en bestrijding, voorhands geduld moet worden.”

Hoe Dr. G. aan het redelijk recht tot zulk een op-
vatting van zijn kerkelijke plichten komt laat hij geheel
aan uw eigen meening over. Ook verwilgt hij hoe
lang het voorstaan van zijn kerkelijke onderwer-
ping aan het jok der vijanden duurt.

Dr. G. onderscheidt niet tusschen de kerk en het
Hervormd Genootschap. Althans hij maakt er de
Minister van Koloniën een grief van, dat deze zulke
wel doet. En toch zegt hij in een adem en dat hij de
Herv. Kerk hartelijk liefheeft, en dat hij haar tegen-
woordige Synodale organisatie afkeurt, en zeer nadruk-
kelijk betrekt. Een paar geschieden van zijn hand in
den tijd dat een ander wel kunnen bewijzen, meent hij
het wil ons echter voorkomen dat de h. Kerk
leden wel niet veel moeite zullen doen om die stukken
in handen te krijgen. Het zal hun, die volgens Dr. G.'s
eigen vermoeden „voor een groot deel vreemd zijn
aan den kerkelijken strijd” zeker wel een onoplosbaar
raadsel toelichten, hoe iemand een kerkelijke organi-
satie om haar tegenwoordig met Gods Woord onmis-
delijk kan bestrijden, en tegelijk het Hervormd Kerk-
genootschap, dat geheel door die organisatie wordt
beheerd, *als zoodanig* kan liefhebben. Beweerde Dr.
G. nu, dat hij ondanks de schuldelige en verderfelijke
organisatie zekere kringen en leden hartelijk liefhad,
zoo ware dit verstaanbaar; maar liefde tot de kerk
genootschap, te hebben, en toch overtuigd te zijn,
dat zijn organisatie onbeteugelijk is, dat kan men zich
moeilijk in een Christen voorstellen.

Dr. G. werpte er zich ook met zijn brief aan
de Tweede Kamer nog dieper in, dan hij door de
verwijzing van den heer Keuchenius reeds getekend
stond. Als zijn „burgerlijke eere” werkelijk bekeet was,
dan zal niemand, die onpartijdig oordeelt, hem voor
onwetend houden. Daartoe zal hij betere „middelen”
moeten zoeken.

Gelijk we een vorig maal reeds opmerkten,
schuilt hier een diep ethisch verschil.

Voor den Gereformeerde is Gods Woord de
eenige regel voor zijn geloof en wandel, en
alzo de ethische eisch gebonden aan Gods
geopenbaard wil. Voor mannen als Dr. Gunning
daarentegen is hier een tweede iets bij-
gekomen, dat het eerste krachteloos maakt,
en dat tweede is de verborgen wil van Gods
Raad, die van achteren uitkomt in de Historie.

Dit verschil gaat zeer diep.

De Hoop zegt er van:

Prof. Gunning ontkent niet, dat hij de aangehaalde
woorden gezegd heeft om het standpunt van, en
den toestand van het Hervormd Kerkgenootschap te
verduidelijken. Ook is hij overtuigd, dat de regemen-
ten die in strijd zijn met Gods Woord, terzake moeten
gezet worden. Doch hij heeft, sedert hij zoo kloek
optrad voor de handhaving van Gods Woord in de
regering der Kerk, geleerd, dat men „ander protest”
soms „duden” moet, wat tegen de Schrift is. Immers
schreef hij aan de Tweede Kamer ook als volgt:

„In den tijd bij de aangehaalde woorden bedoeld,
hij, Gunning, verklaard, dat reglementen onzer
kerk, waar zij naar mijn overtuiging met Gods Woord
in strijd zijn, tenzij te stellen. Dit beaam ik nog
heden, en wel in gehoorzaamheid aan de verorde-
ningen onzer kerk zelve welke b. v. in art. 11 van
haar al. regl. en elders de leer onzer kerk, welke
Gods Woord boven alles stelt, verklaart te beaamen;
hoer zij, gelijk elke andere kerk, ook nog be-
palingen heeft, die tegen dat Woord strijden en dus
verwerpt moeten worden. Het enige, waarin ik
mijn vroegere woorden, die ik in samenhang met den
tijd van hunc uing genomen, ten volle bij beaamen,
thans zou wenschen te verbeteren, is het absoluut,
abstract karakter van die woorden. Mijn kennis van
de bepaalde verordeningen onzer kerk in haar his-
torisch verband — wat toen meer beperkt dan nu
en nu geest, die bekeet is, speciel doorgaans op
absoluten toon. Ik zie thans beter dan toen in, dat
iets, geïsoleerd opgevat, tegen Gods Woord kan zijn,
en evenwel, om zijn historisch verband, onder pro-
te en bestrijding voorhands geduld moet worden,
zoodat men, die laatste niet doende, bij schijnbare
gehoorzaamheid aan Gods Woord er inderdaad
ongehoorzaam aan werden zou.

„Alsof het *ret* gehoorzaamheid aan Gods Woord
zou kunnen zijn om, bijname in de regering der Kerk,
te handelen in *directe* strijd met dat Woord.

Volgens zulk een regel kan elke zonde als een deugd
worden voorgesteld, en er aan worden vastgehouden.
Dit mag niet.

Wat voorts Prof. Gunning zegt, dat hij niet liefde
tot de Kerk, die „Organisatie van 1848 afkeurt”,
hij heeft hierin een heel ander welken op het terrein
der Doelactie. Immers juist de Doelactie bestrijden
de Organisatie van 1848, aan haar volkomen vernietig-
ing toe, uit liefde tot de Gereformeerde Kerk, in ge-
hoorzaamheid aan des Heeren Woord. Doch dan moet
Prof. Gunning nu niet halverwege blijven staan, —
niet willen duden en geduld hebben van de Hoere
geleid om af te snijden, en moet hij nu ook liever
veralijk gehandeld willen worden, met het volk van
God, dan de „schatten van Egypte” te genieten.”

KUYPER.

Officiële berichten uit de Ned.
Geref. kerken.

OPROEPING

DE KERKRAAD DER NEDERDUTSKE GERE-
FORMEERDE KERK TE UTRECHT, gelast om de
Voorloopige Synode van Nederdutsche Gere-
formeerde Kerken na hare vergadering op 29
Juni l.l. weder samen te roepen, brengt hier-
mede ter kennis van de afgevaardigden, die
het laatste door de onderscheiden klassen met
behoorlijke geloofsbrief en instructie waren
gecommitterd,

dat de Deputaten in zake de hereniging
met de Christelijke Gereformeerde Kerk hem

bericht hebben, dat zij thans gereed zijn met
hun rapport, inhoudende een voorstel hunner-
zijds, 'welk zij liefst op Woensdag den 16
Januari 1889 in de Synode ter tafel gebracht
zagen; en zulks onder mededeeling, dat een
in hoofdzaak gelijklopend rapport door de
Deputaten, welke de Synode der Christelijke
Gereformeerde Kerk te Assen voor dezelfde
aangelegenheid benoemd heeft, aan het Mode-
ramen deser Synode zal worden toegezonden,
met verzoek om tegen Dinsdag den 15 Januari
1889 ook deze Synode weder samen te roepen;

dat genoemde Deputaten hem voorts nog
bericht hebben, dat hun rapport, na korte
mededeeling van den loop der onderhande-
lingen, eindigt met de indiening van ontwer-
pen, die gelijklopend door de wederzijdsche
Deputaten zijn aangenomen om ze ter kennis
van de Synoden te brengen, n.l. eene Concept-
actie van ineenansetting, eene Concept-over-
eenkomst voor de combinatie van twee Kerke-
raden, en eene Concept-missive aan Z.M. den
Koning (de laatste, in geval van aanneming,
door de Christelijke Gereformeerde Kerken op
te zenden); welke stukken tijdig aan de afge-
vaardigden zullen worden toegezonden;

en dat derhalve de Kerkraad voornoemd,
geene oorzaak ziende, waarom niet bereidwillig
aan het verzoek van meergenoemde Deputaten
zou voldaan worden, mits dezen de ter Synode
afgevaardigden oproept, om nogmaals te Utrecht
in Synode te vergaderen, op *Woensdag 16
Januari 1889*, des voormiddags te tien uren, in
de Oosterkerk.

Bijaldien eenig afgevaardigde sedert Juni l.l.
niet zijn Classis metterwoon mocht vertrokken
zijn, of door ziekte of anderszins mocht ver-
hindert zijn om op 16 Januari 1889 te Utrecht
te verschijnen, wordt hij verzocht zijn *secundus*
hiervan onverwijld kennis te geven, opdat deze
ter vergadering kan opkomen.

De Kerkraad, God den Heere dankende
voor den aanvankelijken verrassenden voor-
spoed, door zijne genade op deze onderhande-
lingen gegeven, wekt de Kerken en in het
bijzonder de afgevaardigden op, om het heilige
doel van de samenbrenging van al 's Heeren
erfvolk daar aan dag in den gebede te denken.

De Kerkraad voornoemd,
uit zijnen naam,
G. RINGNALDA, *presies*,
H. HOEKSTRA, *scriba*.

Utrecht, 19 December 1888.

Den roden December j.l. werd te Alkmaar de
class. vergadering der gecombineerde klassen
Haarlem en Alkmaar onder praesidium van
Ds. P. v. Son uit Amsterdam gehouden.
Twaalf kerken waren vertegenwoordigd, nadat
de gewone vragen volgens art. 41 D.K. waren
behandeld.

Er kwam eene vraag ter tafel om op de class.
vergadering ingevolge art. 41 ook een predi-
katie te houden, waarop door den praeses werd
voorgesteld uithoofde der vele vacaturen en
het tijdroovende daarvan deze nog eenigen tijd
niet te stellen, hoewel de wettigheid door
hem werd erkend.

De vraag, welken weg noodlijdende kerken
hebben in te slaan, kon niet in behandeling
worden genomen, omdat de in dezen betrok-
ken kerk geene leden had afgevaardigd, die
in dezen met advies konden dienen en mits-
dien uitgesteld tot de volgende vergadering.

Er werd besloten, doopleden uit geref. kringen
met overlegging van attestatie zonder openbare
belijdenis in het duplicaat-lidmatenboek in te
schrijven.

Het verzoek van den kerkraad van Haarlem
om approbatie van het beroep van Ds. Langhout
naar Haarlem, werd met algemeene stemmen
toestaan.

Ten slotte werd op aanvraag van de kerk te
Anna-Paulowna nu bepaald een buitenge-
wone vergadering te houden in het laatste der
maand Januari e.k., teneinde hun voorganger,
bij hen tot herder en leeraar beroepen, inge-
volge art. VIII te examineren.

Verder werd nog besloten, dat de volgende
vergadering in Maart 1889 te Zaandam zal
worden gehouden.

Na nog eenige discussies over verschillende
zaken werd deze vergadering met dankzegging
door den secretaris Ds. W. den Hengst ge-
sloten.

Namen de gecomb. Classen voornoemd,
G. J. REYLING,
Actuaris.

De gewone vergadering der gecombineerde
klassen Haarlem-Alkmaar werd op 10 Dec.
l.l. te Alkmaar in het kerkgebouw „Rehoboth”
gehouden.

Ds. Van Son, die de vergadering presideerde,
opende haar met gebed en het lezen van Ef. 3.
Als scriba fungeerde Ds. den Hengst, van
Helder. Alle kerken dezer klassen waren ver-
tegenwoordigd, uitgezonderd de gemeente van
Nieuw-Vennep.

Van de gecombineerde klassen Leeuwarden-Dokkum kwamen te schrijven in, meldend
het eervol ontval van Ds. Langhout als be-
dienaar des Woords te Anjum, zoodat der roe-
pende kerk van Haarlem-vrijheid gegeven werd,
hem in haar midden als herder en leeraar te
ontvangen.

De kerken van Helder en Broek op Langen-
dijk deden mededeeling betreffende hare pogin-
gen „ter behartiging der vereeniging met Lede-
boeriansche en andere kerken en groepen”,
die ten haren worden gevonden. Contact met
de „Vrije Geref. Gemeente” te Helder en som-
mige dagnamen „Scheffers” te Broek
wordt gezocht en aanvankelijk reeds gevonden.

Het houden der in art. 41 D.K. voorgesch-
reven predikatie werd voornog onuitvoer-
baar geacht wegens het klein getal predikan-
ten en de vele te behandelen zaken. Eene
commissie werd benoemd om de volgende
classieke vergadering te dienen van advies op
de vraag, welken weg noodlijdende kerken ter
voorziening in hare behoeften hebben in te
slaan.

Goedgevonden werd verder, dat broeder Ak-
kerhuis, beroepen predikant van Anna-Pau-
lowna in Januari 1889, D. V., tot het in art.
S. D. K. bedoelde examen zal worden toege-
laten. Na de pauze kwamen vragen en wenken
aan de orde, door de broeders uit Helder,

Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer en Vel-
sen gedaan en gegeven.

Na bepaling van tijd en plaats der volgende
samenkomst (11 Maart, te Zaandam) werd de
vergadering door Ds. den Hengst met dank-
zegging gesloten.

W. DEN HENGST,
h. t. scriba.

Met dank aan den Heere, die wederom
eenige harten bewogen heeft, om in den nood
onzer kerken hulpe te bieden, mogen wij de
volgende gelden voor den bouw der pastorie te
Augustinusga vermelden.

Sedert 24 Nov. l.l. is ontvangen aan kerk
collecten: Drogenham f 6.69; Velp f 2.35; St. Jacobi-
Parochie f 11.69; Soest, door Ds. M. te Nijkerk
o.d. Vel. f 17.10 en Wierum f 8.72.

Giften: Postm. Leeuw. met bijchrift: „in
hoop op veler navolging”, en ondertekend:
„Een vriend der Reformatie”, aan bl. postz.
f 1; door A. J. boekl. te L., van Meij. E. te
Sp. f 1 en van J. v. d. V. te V. f 0.87 1/2; op
reis van Groningen f 2.50; door P. B. te Leeuw.
in de coll. gev. f 5; door Ds. v. L. te Amst.,
hem door E. ter hand gesteld f 2.50; door K.
Fl. te W. van N. N. f 2.50; door Ds. M. B.
te Lemmer, van eenige vrienden f 20; van B.
K. te W. oup. f 1.50; door Ds. v. S. te Amst.
N. N. f 2.50; van H. N. te A. f 2.50; van Dr.
A. K. te A. f 10; Chr. Jong-vrienden te Eng-
wierum f 2 en van eenige vrienden aldaar
f 9.07; door N. H. te S. van S. D. V. te L.
f 1.50